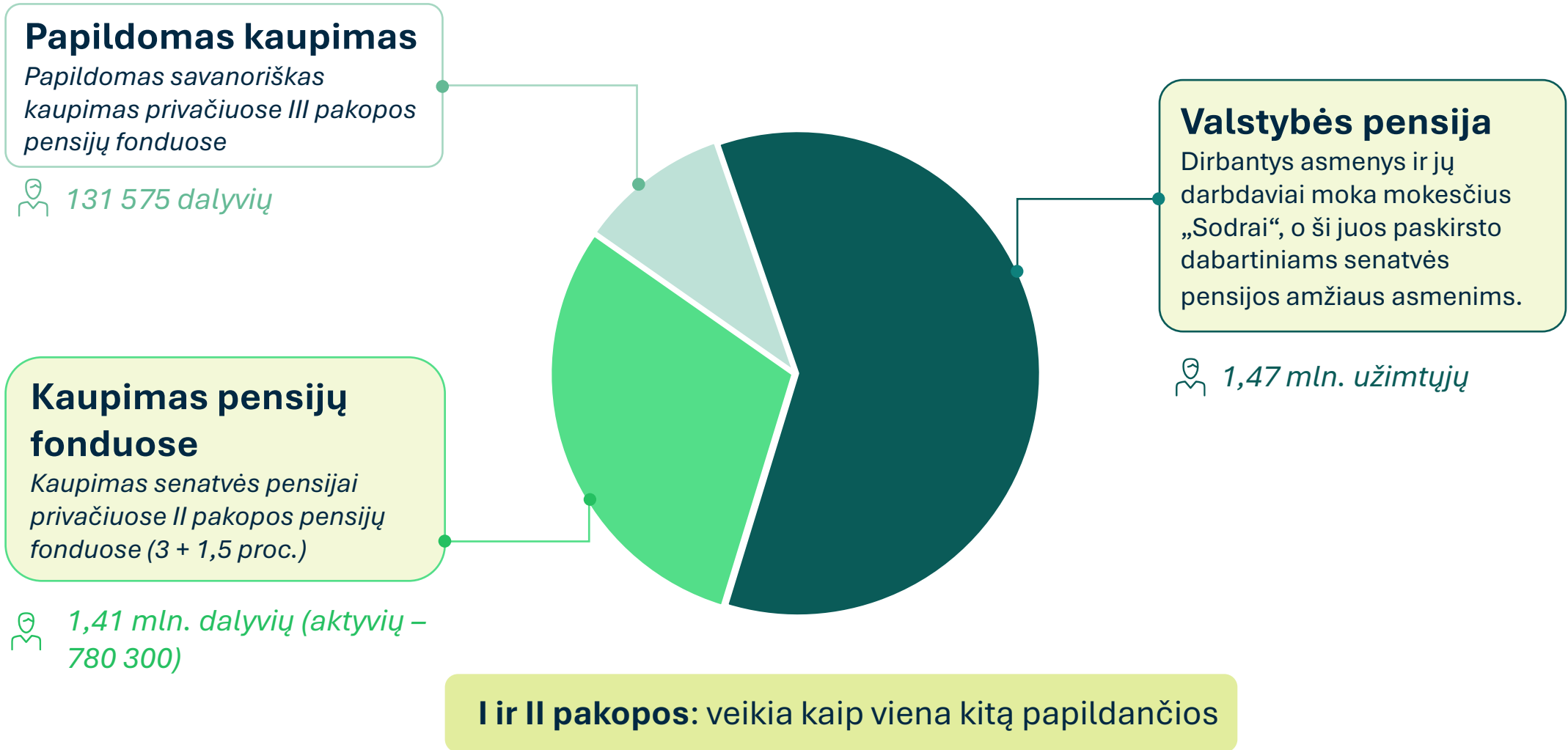

Lietuvos II pensijų pakopai 20 metų: raida, įžvalgos ir pasiūlymai

Simonas Krėpšta
Lietuvos banko valdybos narys

Vilnius, 2025 m. sausio 7 d.

Lietuvos pensijų sistema

II pakopoje sukauptas turtas auga sparčiai, bet anuitetai išlieka maži

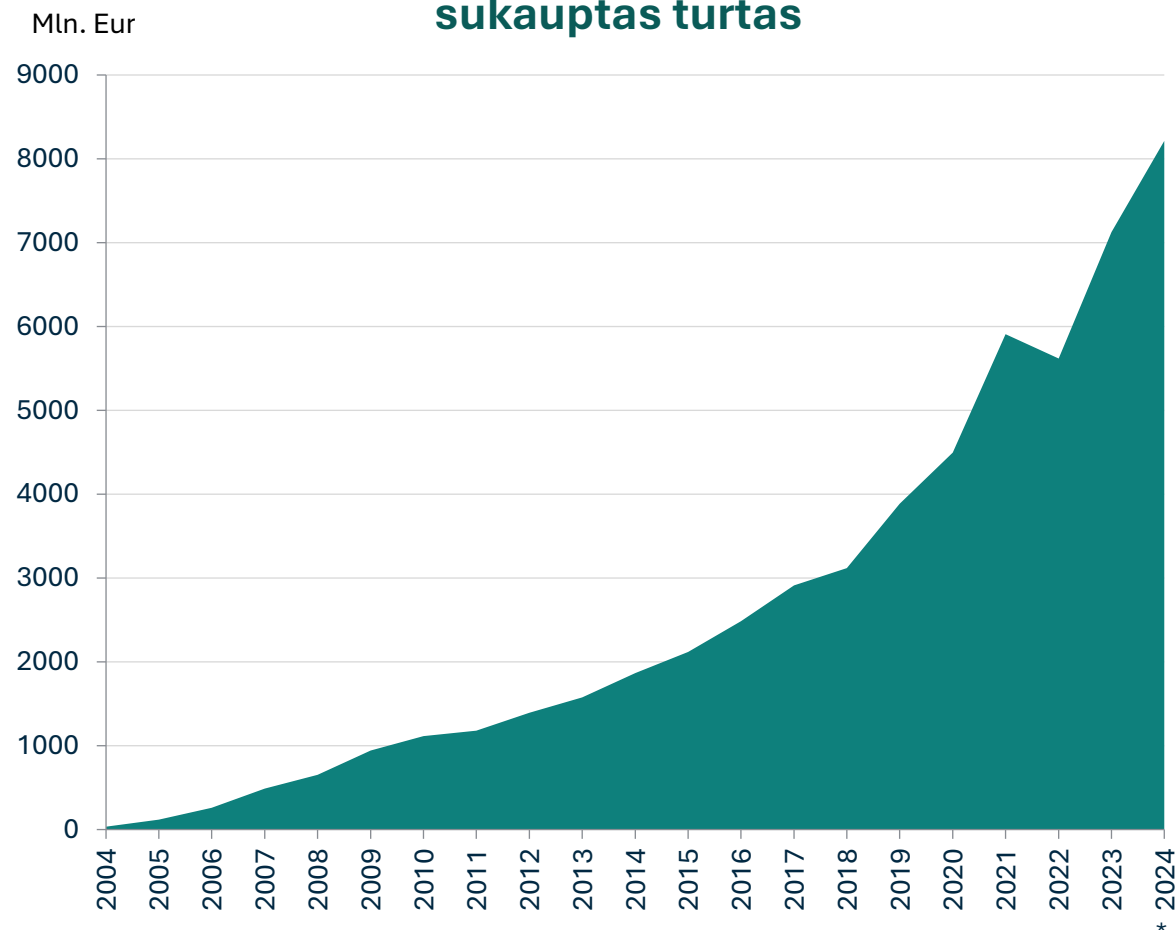

Vidutinė sukaupta suma – 4 600 Eur

Pensijų fondų grąža:

YTD – 9.85 % 3 m. – 5.42 % 4 m. – 10.06 %

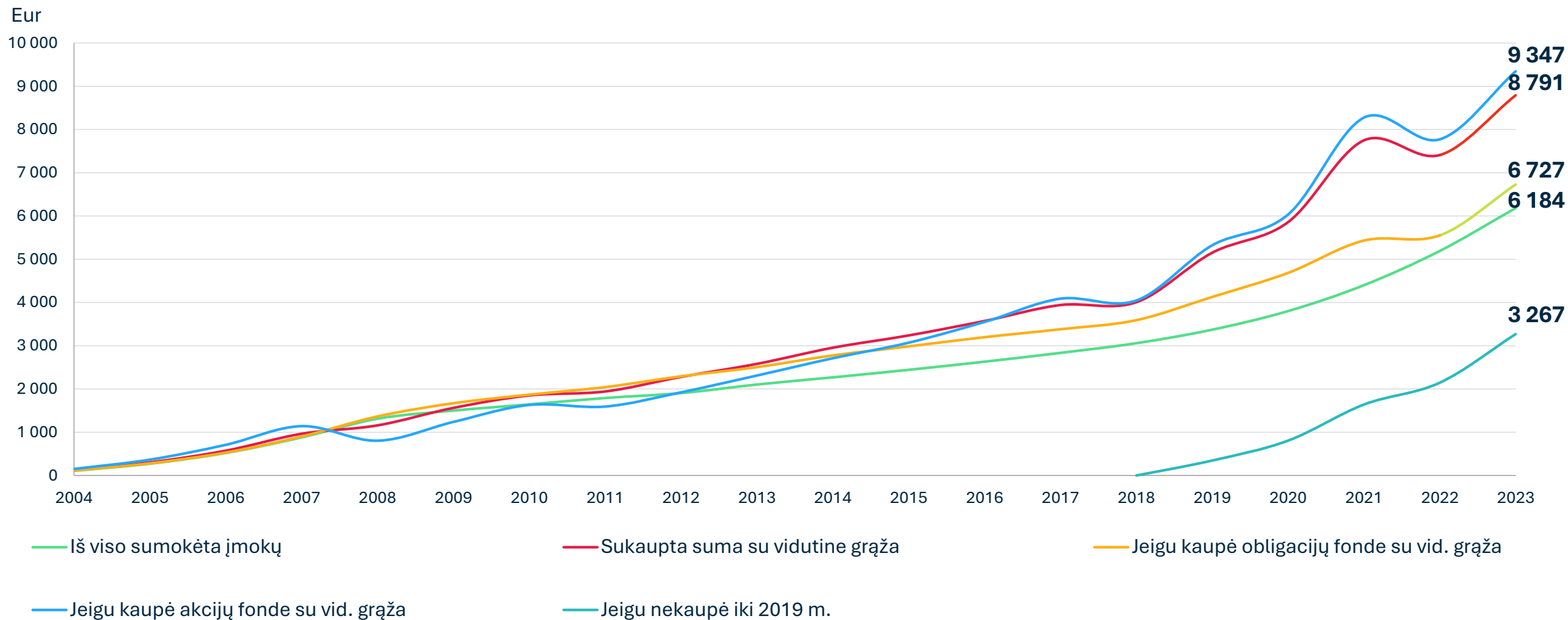
II pensijų pakopoje sukauptas turtas

*2024 m. I pusm. duomenimis
Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

Mažas sukauptas sumas lemia trumpas ir menkos apimties kaupimas

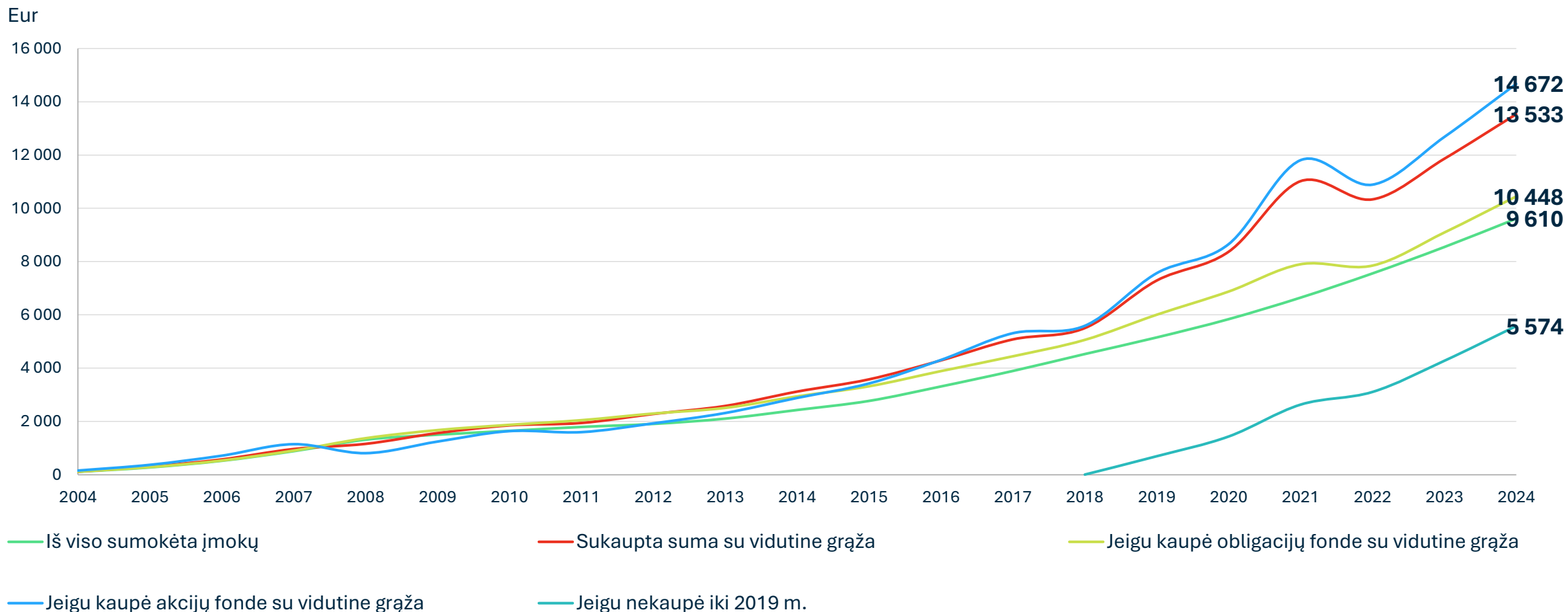
Kokį rezultatą 2024 m. turės hipotetinis VDU gavęs asmuo, kaupęs nuo 2004 m. ir pasirinkęs minimalų kaupimą, kai buvo galima rinktis

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

Mažas sukauptas sumas lemia trumpas ir menkos apimties kaupimas (2)

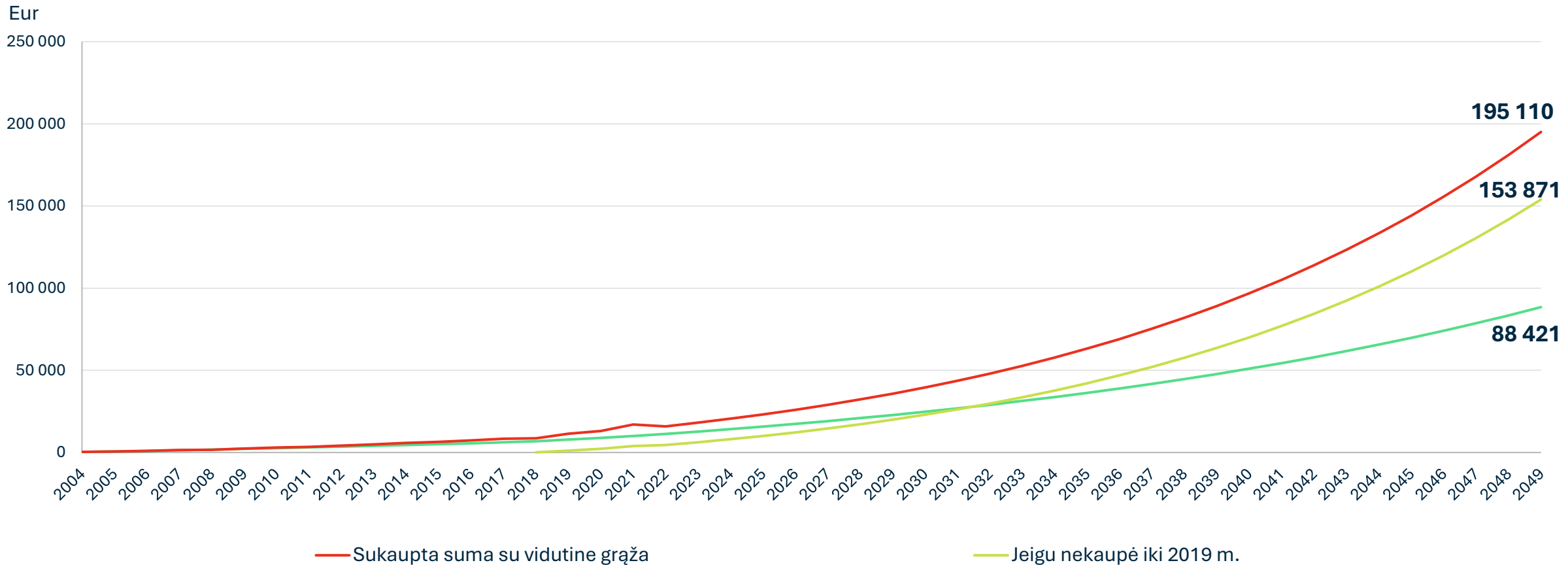
Kokį rezultatą 2024 m. turės hipotetinis VDU gavęs asmuo, kaupęs nuo 2004 m. ir pasirinkęs maksimalų kaupimą, kai buvo galima rinktis

Kaupiant visą darbinį laikotarpį galima tikėtis reikšmingų sumų ir priedo prie I pakopos pensijos

Kokį rezultatą 2049 m. turės hipotetinis VDU gavęs asmuo, kaupęs nuo 2004 m. ir pasirinkęs maksimalų kaupimą, kai buvo galima rinktis

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

Įmokų į II pakopos pensijų fondus struktūra

Papildomų iš valstybės biudžeto lėšų už dalyvi mokamų pensijų įmokų suma (nuo 2014 m.)

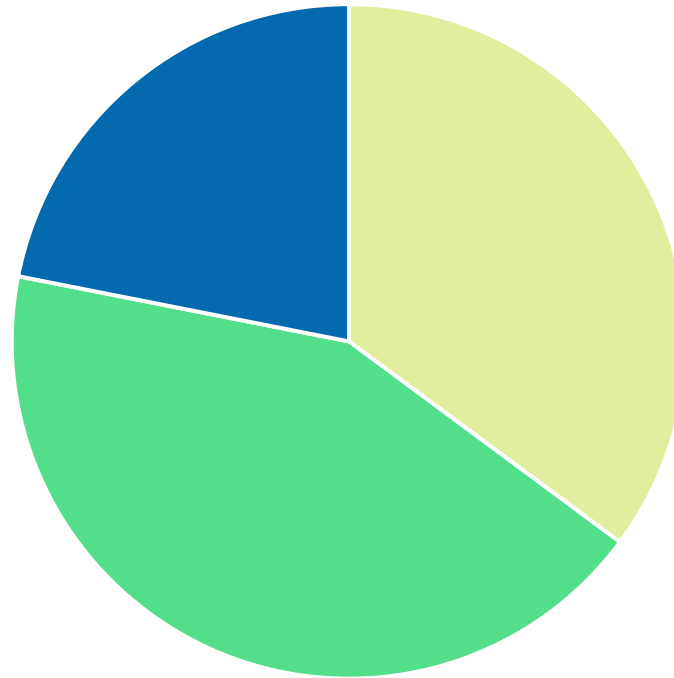
1,4 mlrd. Eur

22 %

Papildoma dalyvio lėšomis mokama pensijų įmokų suma (nuo 2014 m.)

2,7 mlrd. Eur

43 %

Valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokų dalies suma

2,2 mlrd. Eur

35 %

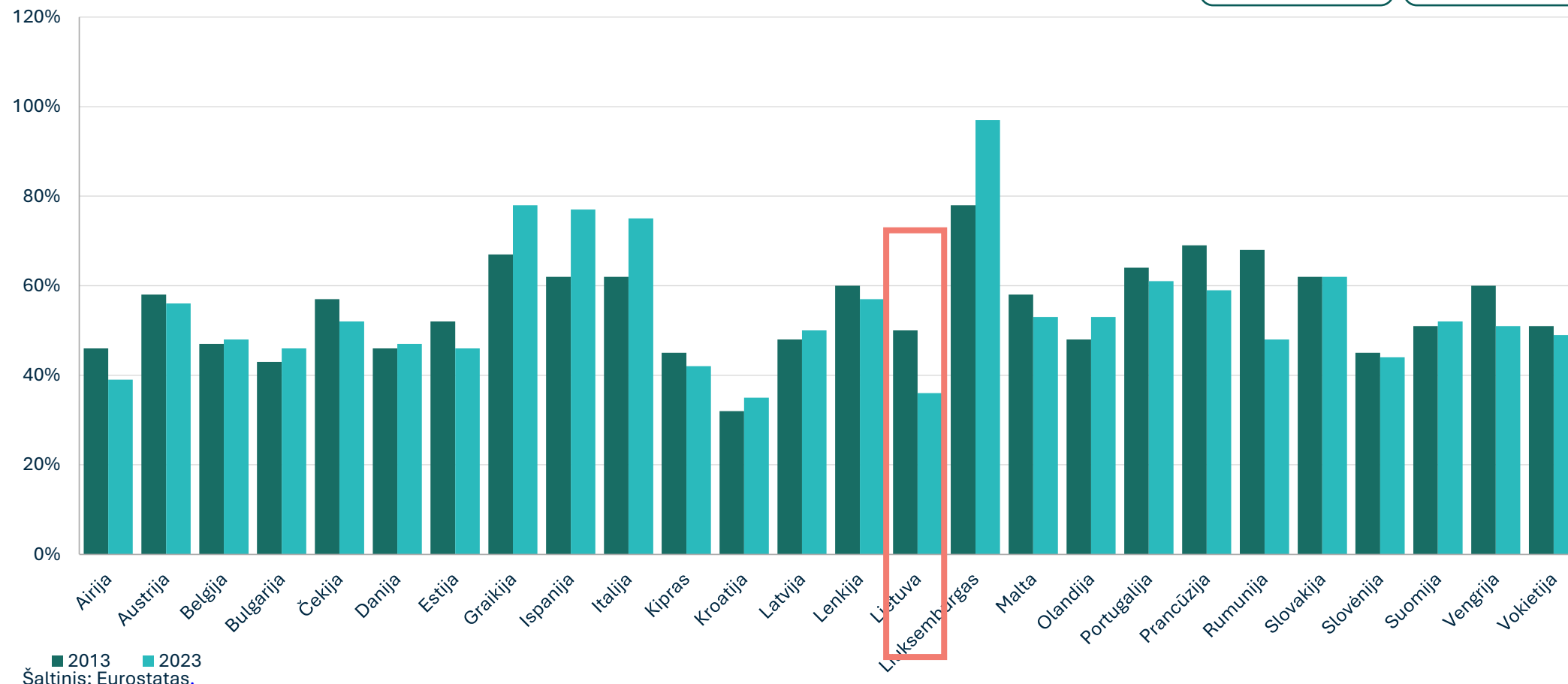
Dabartinė pajamų pakeitimo norma Lietuvoje – nepakankama

I pakopos pensijoms mokėti skiriama dalis nuo BVP:

ES
10,9 %

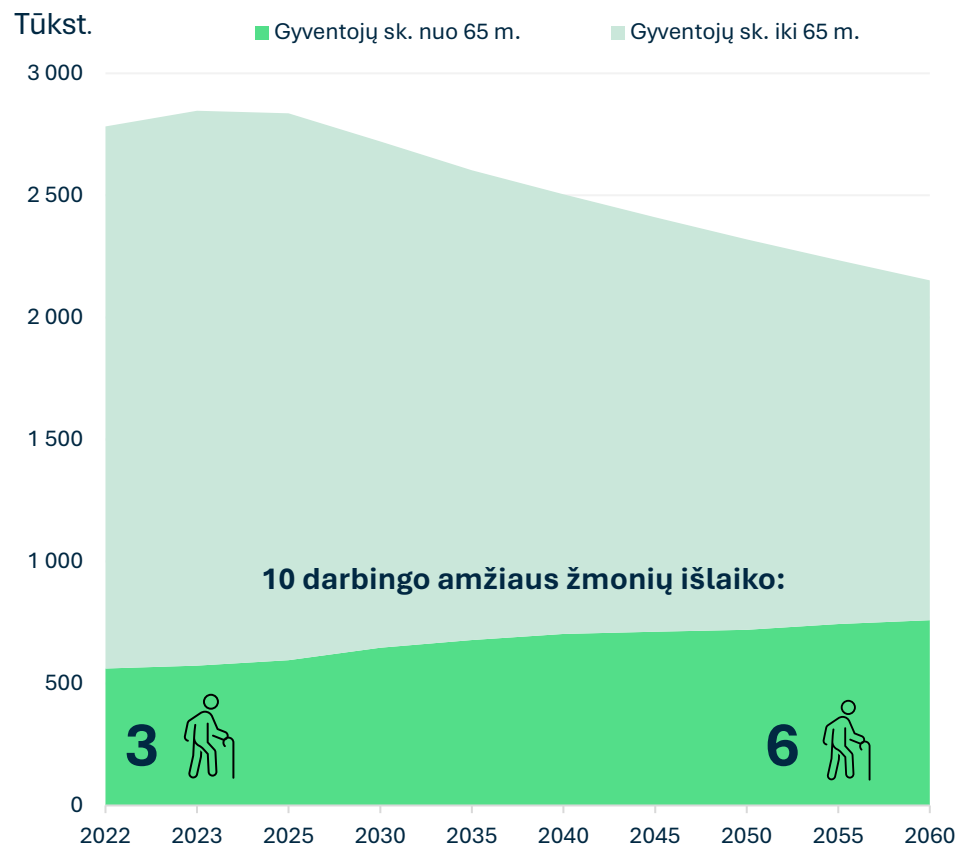
Lietuvoje
7 %

Pakeitimo normos ES šalyse, proc.

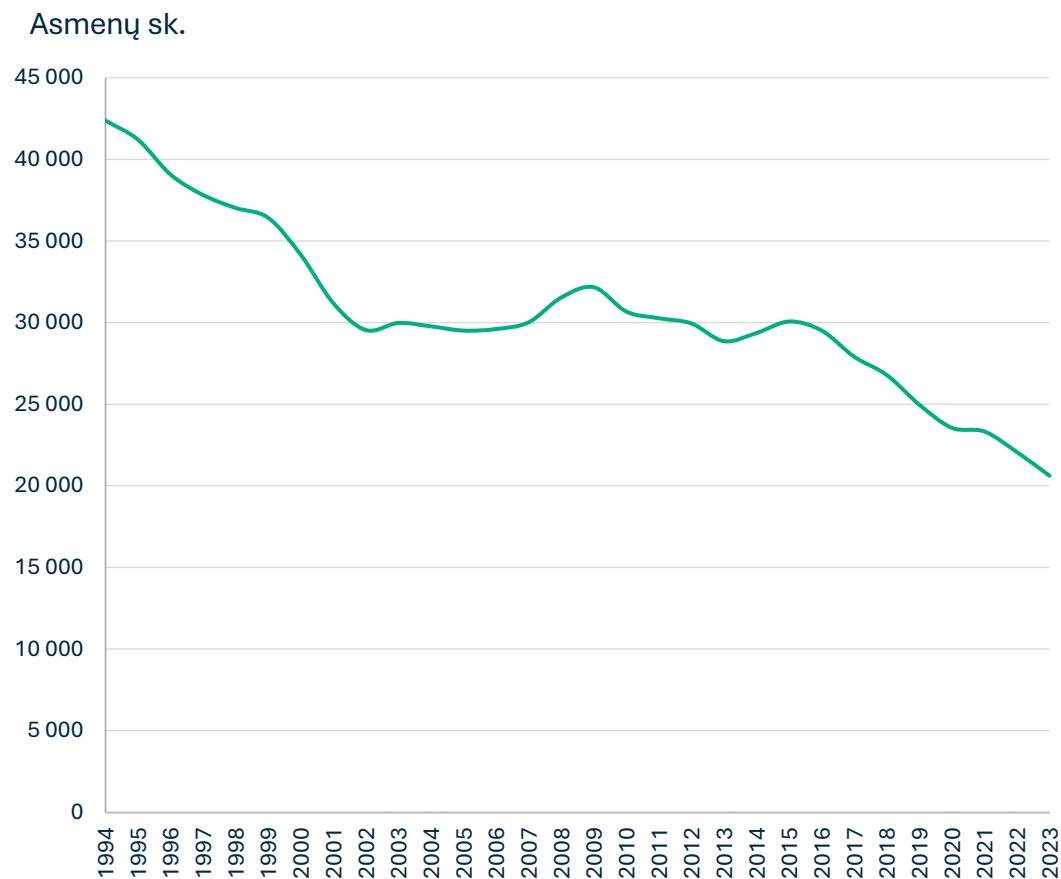

Artėjanti demografinė duobė reikšmingai paveiks pensijų sistemą (1)

Mažėja gyventojų skaičius, visuomenė sensta:

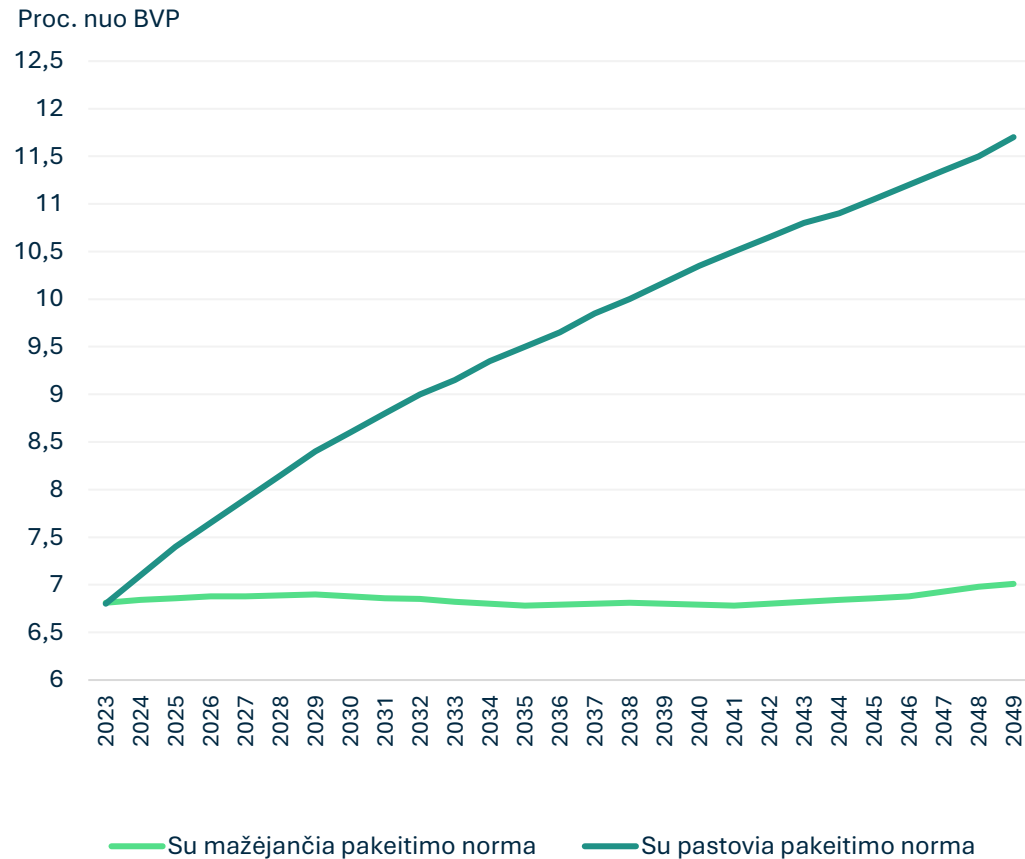

Mažėjantis gimstamumas:

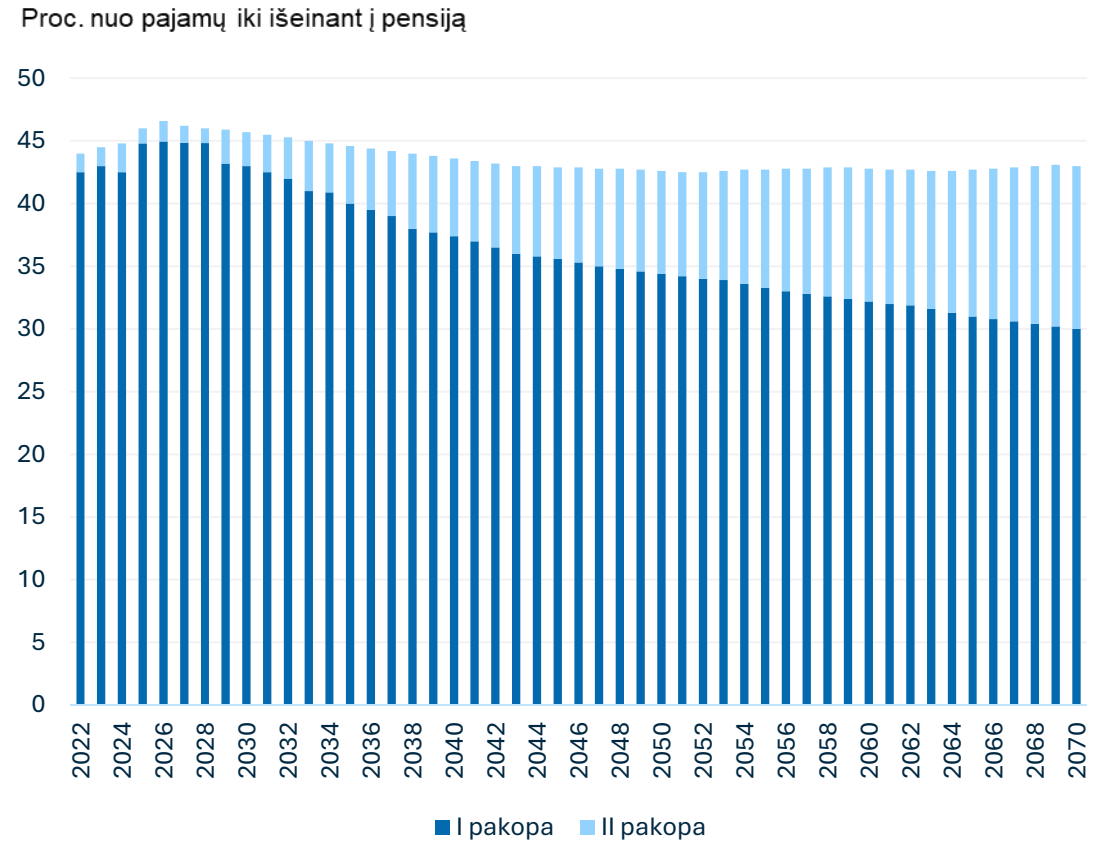
Pensijų sistemos papildomo finansavimo poreikis – vienas didžiausių ES

Išlaidos pensijoms

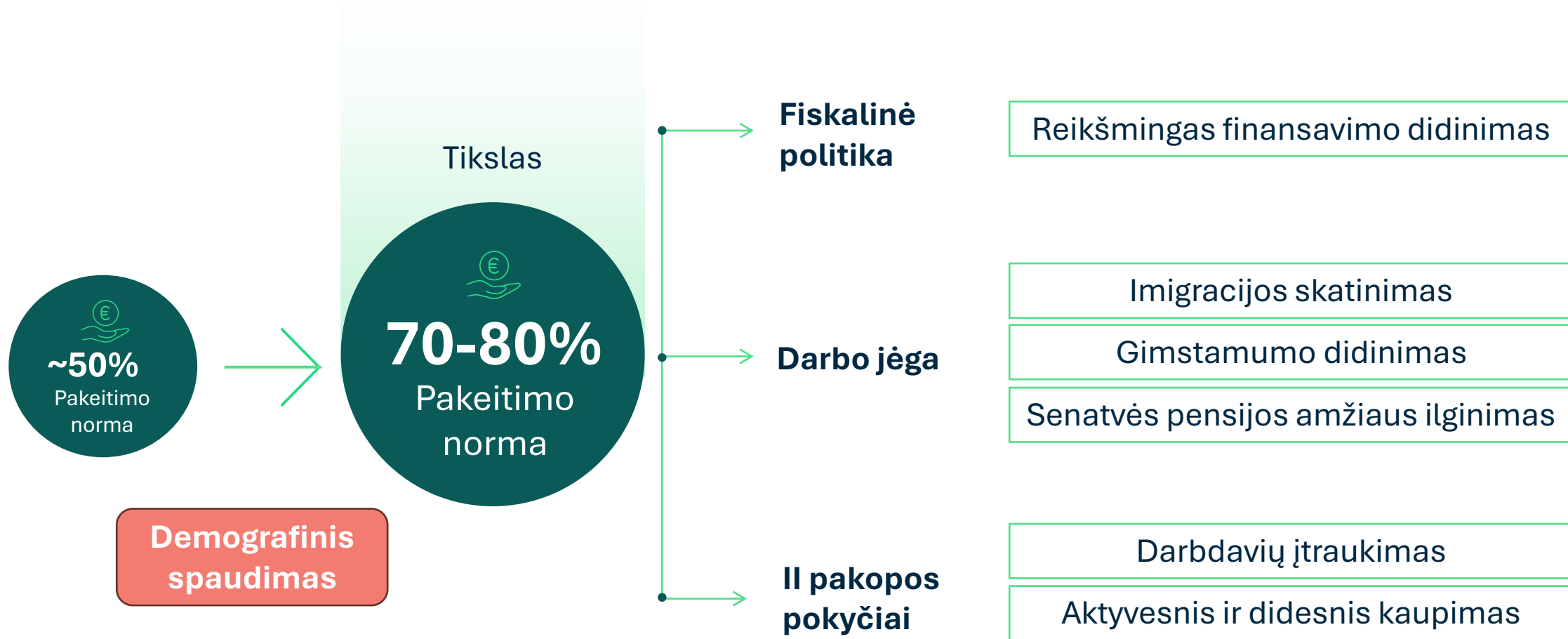
Šaltinis: Tarptautinio valiutos fondo skaičiavimai

Vidutinės pajamų pakeitimo normos

Šaltinis: Lietuvos Respublikos Socialinių reikalų ir darbo ministerija

Adekvacias pensijas gali užtikrinti tik struktūriniai pokyčiai

II pakopos pokyčiai – vienas iš būdų spręsti žemų pensijų problemą

1 377 Eur

Vidutinis darbo užmokestis

1 102 Eur

275 Eur

Tikslas – 70-80 % pajamų pakeitimo norma

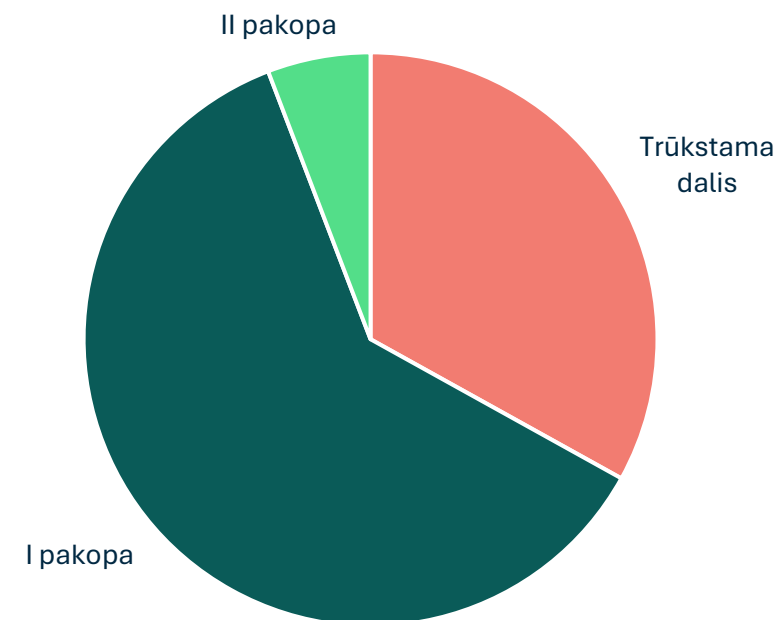
738 Eur

364 Eur

Dabartinė situacija – ~50 % pajamų pakeitimo norma

673 Eur – vidutinė „Sodros“ senatvės pensija

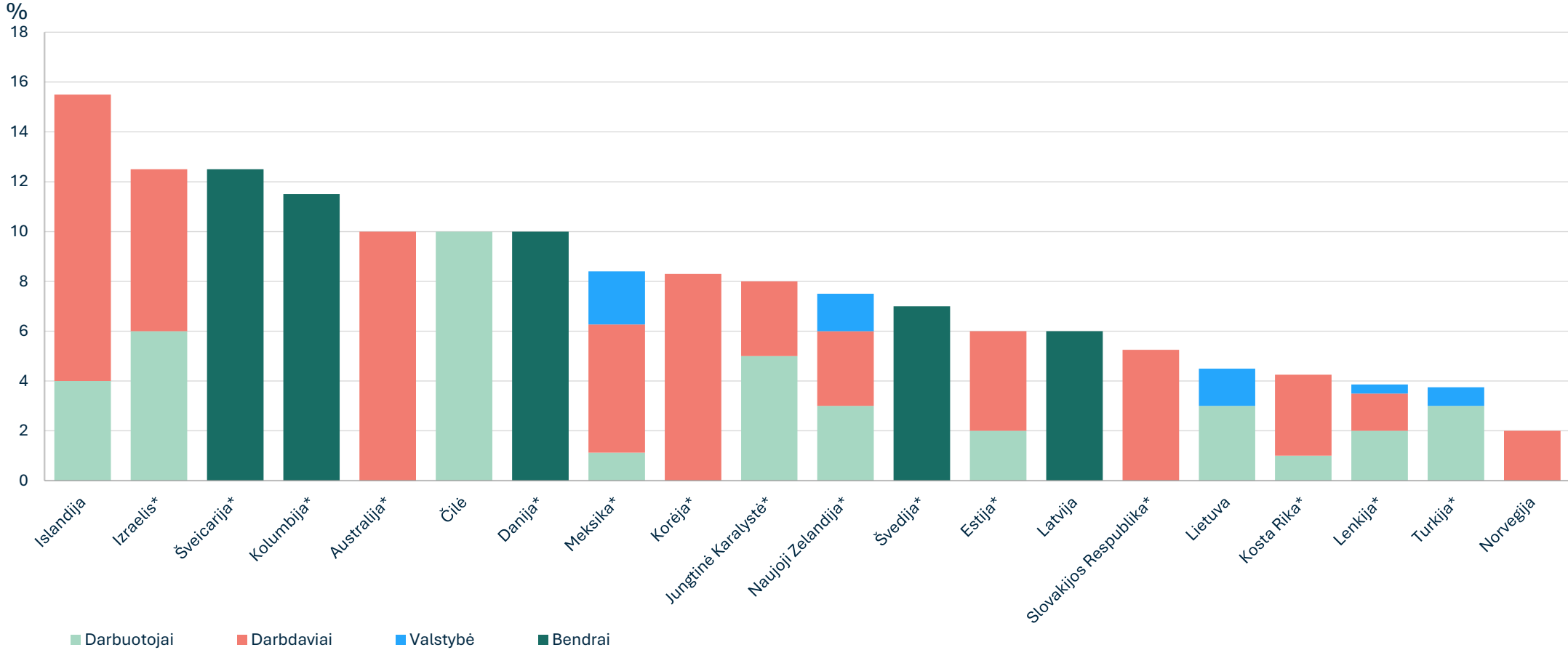
65 Eur – vidutinis pensijų anuitetas

Lietuvoje tiesioginio darbdavių įsitraukimo į pensijų kaupimo sistemą beveik nėra

Dalyvavimas pensijų kaupimo sistemoje (II pakopoje)

Pastaba: stulpelis „Bendrai“ rodo bendrą įmokų dydį tik tuo atveju, jeigu jų negalima paprastai paskirstyti į kitas kategorijas.

* Šios šalys pateikia papildomus paaiškinimus apie įmokų dydžius (pvz., daug kur įmokos nevienodos skirtingoms amžiaus grupėms, priklauso nuo pasirinkimo, priklauso nuo mokesčių mokėtojų grupės ir t. t.).

Pasiūlymai

Tvarios ir efektyvios pensijų sistemos link: struktūriniai pokyčiai

Aktyvesnis ir didesnis kaupimas

Įtraukti darbdavius ir
atsisakyti valstybės įnašo

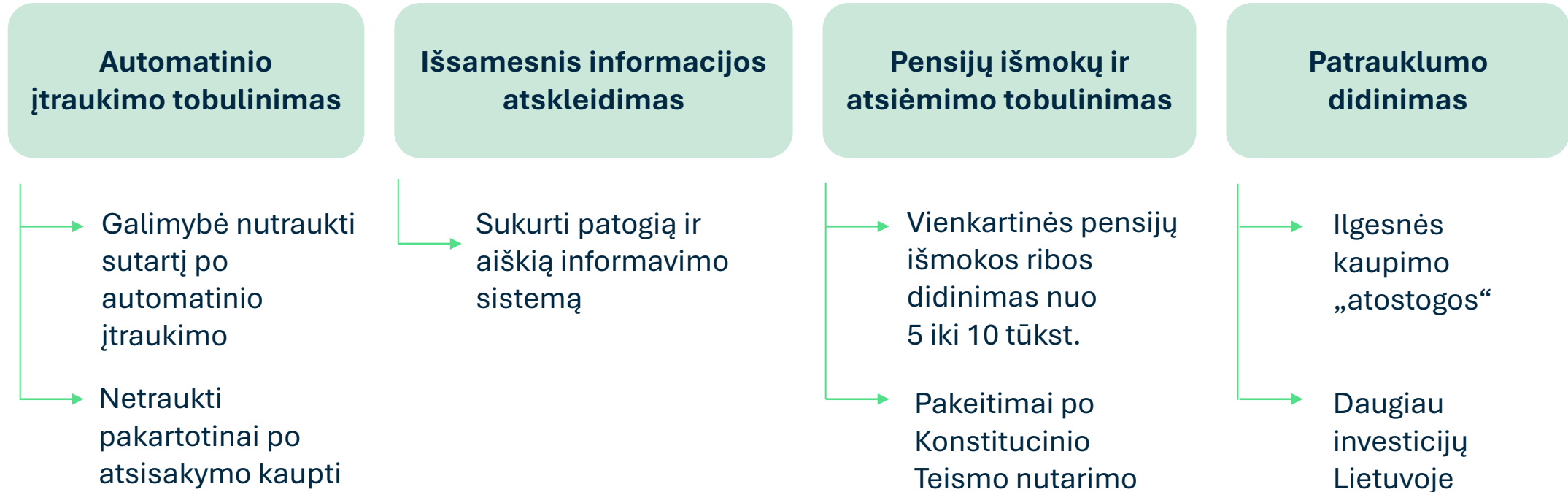
Įsteigti valstybės valdomą pensijų fondą

Pasitikėjimo didinimas

Konkurencijos didinimas

Prieinamumas visiems

Tvarios ir efektyvios pensijų sistemos link: greičiau įgyvendinami pokyčiai

Lietuvos banko siūlymai:

1.

Įtraukti darbdavius padidinant įmokas į II pakopos pensijų fondus

2.

Atsisakyti valstybės įnašo į II pakopą (darbdavių indėlis)

3.

Įsteigti valstybės valdomą pensijų fondą

4.

Gyventojams sukurti patogią ir aiškią informavimo sistemą didinant informuotumą

5.

Suteikti gyventojams, ypač pradedantiems kaupti, daugiau apsisprendimo laisvės